

Asia: VN/14277/2025

Lausuntopyyntö hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Huomionne ehdotetuista hyte-kertoimen indikaattorien tavoitearvoista (3 §) ja laskentatavasta (3 a §)?

SOSTE kiittää mahdollisuudesta lausua.

SOSTE kannattaa tutkittuun tietoon perustuvien tavoitearvojen asettamista hyte-kertoimen indikaattoreille, koska se kannustaa hyvinvointialueita panostamaan hyvinvointia ja terveyttä edistäviin toimiin ja lisää hyvinvointialueiden rahoituksen läpinäkyvyyttä.

2. Huomionne ehdotetuista pelastustoimen riskikertoimen tekijöistä ja niiden painokertoimista (4 §)?

SOSTE pitää tarkoituksenmukaisena pelastustoimen riskikerrointa koskevan asetuksen 4 §:ään esitettyjä lisäyksiä uusista riskikohteesta ja harjoitetusta toiminnasta sekä esitettyjä tarkennuksia painokertoimiin. On tärkeää, että tunnistetaan eri alueisiin kohdistuvat riskit ja palvelutarvetta määrittävät tarpeet ja että ne tulevat huomioitua rahoituksen jakautumisessa.

3. Muut mahdolliset huomionne asetuksesta?

SOSTE muistuttaa, että hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen vaatii hyvinvointialueilla monen toimijan välistä yhteistyötä. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä velvoittaa hyvinvointialueita tekemään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyötä hyvinvointialueen alueella hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Hyte-kertoimen tulosindikaattorit kuvaavat monimutkaisia haasteita, ja tilanteen parantamiseen tarvitaan erilaisia toimia ja monien eri toimijoiden osallisuutta.

Sosiaali- ja terveysjärjestöt edistävät monin tavoin väestön fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä turvallisuutta, mutta järjestöavustusten leikkaukset heikentävät järjestöjen mahdollisuuksia toteuttaa työtään. SOSTE korostaa tarpeen kasvamisen ja avustusten vähenemisen ristiriitaa.

Hyte-kertoimen indikaattoreita tulee jatkossa kehittää. SOSTE katsoo, että indikaattoreissa tulee huomioida järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Hyvinvoinnin haasteiden kasvaminen ja huoltosuhteen heikkeneminen korostavat ennaltaehkäisyn välttämättömyyttä. Hyte-kertoimen merkitys ja sen luotettavuus on tärkeä kannustin. SOSTE toteaa, että tilastotietoja tulee jatkossa kehittää systemaattisesti, jotta ne palvelevat parhaalla tavalla indikaattorien tiedonlähteenä.

Ojanen Minttu
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry